31476 Patiënten- en cliëntenrechten

Nr. 13 Brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 maart 2016

Op 17 december 2015 heeft de vaste Kamercommissie mij een kopie van de brief van belangenorganisatie LOC, zeggenschap in zorg, doen toekomen met de vraag hierop te reageren mede tegen de achtergrond van de discussie over medezeggenschap van cliënten tijdens de plenaire behandeling van de VWS-begroting 2016 op 4 (Handelingen II 2015/16, nr. 20, items 3 en 6) en 5 november 2015 (Handelingen II 2015/16, nr. 21, items 3 en 7).

Tijdens de plenaire behandeling van de VWS-begroting 2016 heeft Uw Kamer een motie aangenomen waarin wordt verzocht de zeggenschap van verzekerden en cliënten te vergroten door hen onafhankelijk te laten verkiezen en zeggenschap te geven over dienstverlening en kwaliteitsbeleid, waarbij ook ondersteuning en financiering beschikbaar zijn (Kamerstuk 34 300 XVI, nr. 94). Ik heb aangegeven dat ik advies wil inwinnen over de implicaties van de tekst van deze motie met name met betrekking tot de zeggenschap van cliënten en verzekerden en de onafhankelijke verkiesbaarheid. De uitkomsten van dit adviestraject zal ik voor de zomer naar uw Kamer sturen.

Vooruitlopend op dit adviestraject voer ik gesprekken met de verschillende partijen over de mogelijkheden om de medezeggenschap te verbeteren. Ook binnen de huidige wettelijke kaders blijkt er nog veel verbeterd te kunnen worden en daar wil ik ook mee aan de slag.

De brief van LOC betreft een petitie van een groot aantal personen betrokken bij de medezeggenschap van cliënten in de zorg. De petitie is opgesteld om de noodzaak van verbetering van de financieringsbepalingen in de huidige Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) en een goede ondersteuning van cliëntenraden te benadrukken.

In de petitie worden vier adviezen gegeven:

- Neem duidelijk in de wet op dat raden gebruik kunnen maken van ondersteuning. In de petitie wordt onder ondersteuning een coach, een ondersteuner en/of een ambtelijk secretaris verstaan, waarbij wordt opgemerkt dat het aan de cliëntenraad is welke vorm van ondersteuning zij willen inhuren.
- Maak naast het kader dat de wet geeft voor de ondersteuning, voor de verdere invulling van de ondersteuning gebruik van de richtlijnen zoals die zijn aangegeven door de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (LCvV) en de "best practices"uit de praktijk. Daarbij wordt aangegeven dat LOC, Landelijk steunpunt medezeggenschap (LSR) en Netwerk Cliëntenraden Zorg (NCZ) gezamenlijk een rol kunnen spelen door

materialen aan te leveren, scholing te verzorgen, te faciliteren en cliëntenraden te adviseren.
- Handhaaf de eisen die de Wmcz nu stelt rondom het verzwaard adviesrecht betreffende het wijzigen van de samenwerkingsovereenkomst en de eisen die ten aanzien van de procedure van het adviesrecht gelden.
- Geef externe stakeholders (zorgverzekeraars, zorgkantoren, gemeenten) ook een rol in het geheel: zij dienen met zorgaanbieders het gesprek aan te gaan om hen op hun verantwoordelijkheid te wijzen om medezeggenschap goed te regelen.

Medezeggenschap van cliënten is een belangrijk aspect van goed bestuur. Medezeggenschap zorgt ervoor dat de belangen van patiënten en cliënten goed worden meegewogen in de uiteindelijke besluiten van besturen van zorginstellingen. Daarom deel ik met de ondertekenaars van de petitie het belang van goede faciliteiten en ondersteuning van cliëntenraden. Dat is in het belang van goede medezeggenschap en dus van goed bestuur.

Goede faciliteiten en ondersteuning zijn belangrijke randvoorwaarden voor goede medezeggenschap, maar in de praktijk wordt hier nog te gevarieerd invulling aan gegeven. Dit kan en moet beter, ook al binnen de huidige wettelijke kaders. Het is primair aan de sector om de eigen checks and balances te organiseren ook voor wat betreft de medezeggenschap. Daarin horen de richtlijnen zoals die zijn aangegeven door de LCvV en de “best practices” uit de praktijk zeker een vooraanstaande plaats in te nemen.

Ik vertrouw er op dat LOC, LSR en NCZ als belangenorganisaties hun leden zullen adviseren om hier samen met de aanbieders op een goede manier invulling aan te geven in de medezeggenschapsregelingen. Ik wil ook met LOC, LSR en NCZ en de brancheorganisaties het gesprek aangaan over de mogelijkheid om hierover verdere afspraken te maken.
Door samen met de sector tot afspraken te komen, ben ik ervan overtuigd dat medezeggenschap van de cliënt in de praktijk versterkt wordt. Dit past ook bij de eigen verantwoordelijkheden van de sector in het kader van goed bestuur. Alleen indien de sector niet in staat blijkt zelf zijn zaken naar behoren te regelen en zelfregulering of stimulering niet werkt, zijn wettelijke aanpassingen geëigend. Het hierboven reeds aangekondigde advies zie ik daartoe als een belangrijk signaal. Ik ben dan ook blij dat in de petitie ook aandacht wordt geschonken aan de rol van andere partijen (externe stakeholders) bij het verbeteren van de medezeggenschap door cliënten.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

E.I. Schippers